

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 27.

V Ljubljani, v soboto 5. julija 1902.

Letnik VII.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrta leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani Stari trg šte. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Protestni shod in ljudje brez doslednosti.

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke je sklenil, sklicati na jutri v „Narodni dom“ v Ljubljano protestni shod. Vabijo se na shod liberalni somišljeniki iz cele dežele. Ker se dr. Tavčarju ni posrečilo, da bi bil izvajal v dežel-nem zboru načelo: liberalcem groš, klerikalcem knof, in ker katoliško narodna stranka s pravičnim volivnim redom hoče razgnati nemčursko gospodstvo v deželi, zbral bo izvrševalni odbor slovenske liberalne stranke na povelje dr. Tavčarja preperelo slamo, da bo proti temu protestirala v Narodnem domu. V „Narodnem domu“ pravimo, za katerega so navdušeno rodoljubi vseh strank žrtvovali velikanske svote in nabirali krajcarje pri zadnjih kočarjih, prav v tem domu bodo liberalci z največjim ogorčenjem obsojali boj proti nemškutarjem in s tem dokazali kako znajo dobro poteptati in opljuvati svoje sklepe in načela.

Če je tudi „res, da dandanes vsa politika obstoji skoraj iz samih kompromisov in koncesij in da mora politik ako hoče kaj doseči, večkrat kaj popustiti in koncedirati, a tudi v tem dirindaju ne sme mož prekucniti vse preteklosti v blato, vreči od sebe značaj in načela, za katera se je boril od mladih let. Tudi v politiki moramo zahtevati značajnost in doslednost in ostati možje!“ Ta stavek je zapisal „Narod“ dne 24. junija 1902 in tako lopnil po ustih svoje pristaše. Za kakšna načela so se li Hribar, Tavčar, Majaron itd. borili od mladih let? Ali se niso borili proti nemškutarjem?

In ali je mogoče, da bodo ti možje od sebe vrgli jutri doslednost in načela in šli v boj za Dežmanove grablje? Ne, tudi v politiki moramo zahtevati značajnost in doslednost in ostati možje — možje!

Kakšni možje so liberalci, naj pokaže pogled na shode zadnjih let in na njihove sklepe. Tu se vidi doslednost!

Ne kličimo v spomin shoda zaupnih mož narodne stranke, ki se je zvršil v nekdanji reduti v Ljubljani l. 1894, na katerem so sedanji liberalci več minut ploskali in pritrjevali Koblarju, ko je govoril „o nenaravnem stvoru, ki je zagledal luč sveta pod imenom koalicije“, in ko je bičal „koalirance, ki so proti narodnemu programu v državnem zboru sklenili zvezo z našimi najhujšimi sovražniki z nemškimi liberalci.“ Vso to ogorčeno obsodbo na koalirance je prineslo isto glasilo kremenitih narodnjakov, ki bo prihodnji teden prinašalo ogorčeno obsodbo, da si kdo upa z obstrukcijo motiti koalirance v kranjskem deželnem zboru. Vender ne jemljimo v spomin onega shoda iz l. 1894 in njegovih resolucij, reduta je razdejana in možje načel lahko mirno pljujejo na svoje sklepe in svoje resolucije v bivši reduti.

Ampak te uboge stene „Narodnega doma“! V septembru leta 1897 je vabil „Slov. Narod“ na shod v „Narodni dom“ v Ljubljani vse Slovence pod geslom, „da smo Slovenci solidarni in vsi jedini, kadar gre za naše narodne interese.“ Shod je otvoril in pozdravil zastopnike naroda dr. Šusteršič v trdni nadi, da je omejnena solidarnost narodne stranke za narodne

interese odkritosrčna. Mi smo že takrat, dasiravno smo z največjim veseljem pozdravljali vseslovenski shod, opozarjali na to, da dr. Tavčar ne misli te solidarnosti resno, da kuje za hrbtom drugo železo, da je že v pravi pravcati koaliciji z Nemci. Katoliško narodna stranka še ni hotela verjeti, da bi bila narodna stranka zmožna tolike korupcije in narodna stranka je tajila zvezo z Nemci in nas zmerjala z rokovnjači, ki sumničimo čiste narodnjake. „Slovenski List“ je dobival ta čas še klofute od obeh strani. Mirno smo prenašali, češ, se bo že pokazalo. Mirno smo prenašali tudi Hribarjev govor v „Narodnem domu“, ko je pravil, da vse zborovalce vodi ena misel, da je izginilo izmed nas vsako nasprotstvo, da je skrb za blagor naroda vsem lastna, da je uradništvo vedno proti nam in da ljubljanski uradni list o našem shodu ki je tako mogočen, „do danes še ni črnil besedice. Verjeli smo mu, ko je klical med gromovitim ploskanjem, da smo se našli sinovi jedne matere, sklenivši zvezo slovansko, da v znamenju sloge moramo slavno zmagati in da falange ne damo prodreti od nikogar. Kdo bi bil mislil, da bode čez pet let ravno ta Hribar po najgršem insultu na rodoljubno slovensko duhovščino si upal pozdraviti shod, ki se snide v to, da zabrani pravice narodu, da potrdi stare krivične privilegije „privandravcev“ in utrdi zvezo z nemškimi falangami.

Dr. Šusteršič je klical na onem shodu: Liberalni Nemci naj ostanejo za-se, in mi Slovani za-se. Po dolgo trajajočem ploskanju je dr. Ferjančič govoril: Slovenski zgodovinar se bo spominjal današnjega dne, ko se udeležujete sklepov, ki so potrebni, da se naša narodnost ne pogrezne v nemštvo in italijanstvu in ki kažejo da ni strank med nami, kadar se gre za pravice našega naroda. Tudi Hribar in dr. Tavčar sta ploskala, ko je dr. Medved prečital resolucijo: Vseslovenski shod sprejme združenje vseh slovenskih poslancev z veseljem na znanje in odobrava v vseh točkah program „Slovenske krščansko-narodne zveze“.

Bil je to največji politični humbug, kakoršnega malokdaj vidi solnce — črno na belem je bilo že ta čas na tihem sklenjeno: nam in nemškim liberalcem groš, slovenskim klerikalcem pa knof!

Jutri bo po kranjski deželi več shodov, na katerih bodo poštenjaki slovenski, ki še niso stopili pod zastavo grabelj, protestovali proti najnovejšemu načelu združenih liberalcev, katero je dr. Šusteršič označil z jedno samo besedo — lumparija. Na vseh teh shodih se bode protestiralo proti temu, da bi 50 Nemcev volilo 10 poslancev, da bi teh 10 poslancev vladalo kranjsko deželo, da bi ti poljudno rezali si slovenski hleb in branili dostop do njega maši naroda. Do dna duše ogorčen bo dobri, nepopačeni, probujeni naš narod obsojal slovenske liberalce, ki iz sebičnih strankarskih namenov pomagajo Nemčurjem pri zvrševanju uboja našega naroda. Na glas bode narod klical, da ne potrebuje zbora, ki bi mu delil knofe, liberalnim Nemcem pa ne le groše, ampak tudi stotake in tisočake. Čemu nam bodi tak zbor! Vsak dan stane ta zbor deželo 200 kron, družega namena pa nima, kakor da bi rad po zgorej omenjenem načelu prikrajševal velikansko večino v deželi, ako bi zvrševal geslo: klerikalcem knof!

Našim možem, zbranim na shodih, kličemo: Brez strahu naprej, zmagati mora pravica! Naprej zastava Slave! Na tla z grabljami!

Izvirni dopisi.

Iz Kranjske Gore. („Gorenjou“ v odgovor.) Odkar se je začel razširjati prijeten duh iz gorenjskega otročjega vrta po naši dolini, tedaj ni še vzcvela v njem tako dišeča cvetka, kakor pretečeno soboto. Kako so se že naši vrtnarji veselili, ko so jo zasadili, misleč, da bo naenkrat po Kranjski gori zaduhtela enim, druge pa zbodla. Ali žalibog, da je to Budinekovo duševno cvetko še isti dan zamorila strupena, mrzla sapa iz „Slov. Lista!“

Če se pa vprašamo, kdo je vendar zasadil v „Gorenjca“ to cvetko iz Kranjske gore, tedaj pa moramo, žal, konstatirati, da g. Budinek ni še tako spreten vrtnar, ker je njegovo duševno obzorje preozko, zato je moral imeti pomagaca. In to je ravno na vsej stvari najbolj žalostno! Ko bi se mogel dobiti pristen Budinekov štil, kakor se n. pr. zrcali v tisti slavni obtožnici zoper kaplana, pri kateri so se vsem čitajočim višjim gospodom ježili lasje, potem zagotavljamo, da vzamejo na ta štil vsi predsedniki krajnih šolskih svetov patent! Ali žalibog, da se je moral pri tem duhovitem in logike polnem dopisu truditi še eden spiritus agens, najbrže tisti, brez katerega ni mogoč noben dopis v liberalne liste iz našega kraja. Skrbi nas le, ako ta spiritus kar naenkrat odpotuje, da bi se potem liberalni vodnjak posušil. Toda pojdemo k stvari!

„Gorenjec“ je v zadnji številki napal gospoda župnika in kaplana ob enem. Ako je pričakoval kakega ogorčenja, ali pa celo kakega popravka, tedaj se je silno motil. Škoda za popir in za čas! Da pa ne bode mislil g. Budinek, da nas je sè svojim kumpanom kar usapil, naj mu služi to-le v pojasnilo.

Zaradi odlikovanja, katero je prejel g. Budinek, je nastal v našem, sicer mirnem kraju, vihar. G. Budinek je ogorčen, silno ogorčen! Zakaj? Zato, ker ljudje govore, kar on ne sliši rad! Mi mu odlikovanje iz celega srca privoščimo, le naj se veseli nad njim, saj je to veselje tako nedolžno, zakaj bi si je kratil s tužnimi mislimi, da ni sedaj več tako, kot popreje, ko sta bila z bivšim okrajnim glavarjem Kalteneggerjem tako zelo prijatelja!

Gospoda župnika ne bomo branili. On uživa pri vseh slojih toliko spoštovanja, da ga ne more razžaliti puhla beseda kakega liberalnega kramarja. Samo njegovi miroljubnosti pa se ima zahvaliti, da svojih častij že preje ni izgubil. Kar se pa poročne maše ob 11. uri tiče, je bila povsod in vselej navada, da se mašno darilo ravna po času. Kdor hoče parado imeti, naj bo tudi na stroške pripravljen. Sicer pa za magnata ena krona ni nikako breme, tembolj, če pomislimo, da bi bila Budinekova vožnja gotovo dražja do Trbiža, kot do Rateč, in sicer ne samo za eno krono!

G. Budinek je ogorčen, ker se nekega obeda njemu na čast ni udeležila duhovščina. Prav je storila! Pripomogla bi le, da bi komu po nepotrebnem zrastle greben. Tega pa ne potrebujemo. Ponosen pa je na to, da se škofovega obeda on

ni vdeležil. V očigled, da je bilo pri obedu toliko odlične gospode, ki ni nikdar barantala s kožami, ampak videla visoke šole, naj bo prepričan, da nismo prav nič pogrešali brezčaslužnega bivšega župana.

Kar se pa razsvetljuje tiče, izigrava gosp. Slavca proti sebi. Mi poznamo g. Slavca, mi vemo, da je on zlata duša, ki nima v sebi nobene hudobije, samo preveč je odvisen od njega, premalo energičen. Če pa ni razsvetlil oken, tega ni bil dolžan storiti, ker so bili povabljeni samo tisti, ki stanujejo okoli cerkve in župnišča. Sicer pa vemo, da je bil vendar g. Slavec toliko klerikalen, da je šel vas kot načelnika požarne brambe večkrat naganjat, da pojdite k vsprejemu. Čast mu za to!

Na druge neumnosti ne odgovarjamo. Ako misli kdo, da se je s to polemiko začela nova era za Kranjsko goro, se jako moti. Ena oseba je zlasti še po padcu raz županski stol tako neznan, da je škoda vsakega truda. Vihar se bo podel, in počivali bomo — eni brez zaslug, drugi pa sè zaslugami! —

Gosp. Budineku pa priporočamo, naj pusti politiko pri miru. Vsak naj se drži svoje stroke, eni ljudje politike, drugi kramarije! Ako bo pa silil še naprej sè svojo osebo, tedaj se bodo le še močnejše čuli glasovi, da je naravnost kričeče, če je kdo predsednik krajnega šolskega sveta, pa ne zna pravilno niti slovenščine, niti nemščine!

Za nas je polemika v tem oziru končana. Kajti iz gole ljubezni do bližnjega nikakor ne moremo pripustiti, da bi kdo vsled svoje nevednosti med liberalci slaven postal!

Iz Železnikov 28. junija. (Prometne zadeve.) Z danes končanim tednom se je pričel za tukajšno in sosedno Tolminsko dolino novi odstavek krajevne zgodovine. Pogled na zemljevid kaže, da se imenovani dolini takorekoč v ravni črti stikate druga z drugo od jutra proti zapadu, Loči ju na meji Kranjske in primorske dežele le Petrovobrtško sedlo, ki je hkrati vodena meja med jadranskim in črnim morjem. V prometnem oziru pa ste bili imenovani dolini zdaj bolj ločeni, kot n. pr. pred 70 leti in zdavni čas nazaj. Takrat je vodila cesta od jutra le do Železnikov; od tod naprej proti Goriskem pa je peljal takozvani tovorni pot, po katerem se je vršil zdaten živahen promet med Železniki in Primorjem. Sledovi omenjenega pota se še v nekaterih krajih najdejo in vidijo. Pred kakimi 70 leti se je zgradila cesta od Železnikov do Sorice. „Področje“ (nemški „rasten austrasten“) se prične ona pospenjati po serpentinah proti Sorici; po dolini „zadnje Sore“ pa je ostal prvotni tovorni pot, ki je bil pa po večjem rabljen le za peš hojo. Še le zadnja leta si je bil osnoval zadnji mejaš naše dežele, posestnik Zgaga, po domače Pohman, od Področja do svojega domovja kolovozni pot, po katerem si je za silo s samci, t. j. vozovi le za enega konja privraževal potrebne stvari za svoj dom, pa tudi raznovrstno robo za sosednje Podbrdo. Za imenovani kraj omenjene stvari pa so se od njegovega domovja naprej spravljale le ali po nosačih, ali pa po malih ročnih vozičkih. Po Tolminski dolini so še le zadnja leta z velikimi naporii zgradili cesto do Podbrda. Nameravali so je vpeljati tudi naprej do vrh Petrovega brda, t. j. do konca Primorskega, kjer naj bi se sklenila z ono, ki bi se po kranjski strani morala speljati od Področja naprej do vrha Petrovega brda. A priznati moramo, da se je od kranjske strani v tej zadevi postopalo jako mlačno. Ko pa je počil glas, da Tolminska dolina dobi železnico, in se je celo pred, ko je bil vtegnil kdo misliti, pričel vrtati v Podbrdu predor proti Bohinju, zdaj se je še le razvidilo, kaj da manjka. Že pretekle jeseni in zime se je mnogo cementa vozilo skozi za podbrski predor. Do Področja je ta vožnja po dobri cesti že še šla, a tako znana „Zgagova cesta“ je pa kmalo odpovedala službo. Vrh tega pa se je moral cement, ki se je z veliko težavo pripeljal do Pohmana, še z veliko večjim naporom samotěž spravljati čez Petrovo brdo v onkraj meje globoko v dolini ležeči Podbrdo. Prevažanje cementa tu skozi je moralo toraj popolnoma prenehati. Zdaj se je uvidilo, da je cestna zveza med Pod-

ročjem in Podbrdom „conditio sine qua non“. t. j. najnujnejša potreba. Za to se je pa tudi kar hipoma pričela graditi od Področja naprej proti Podbrdu, s katerim delom se je pričelo uprav tekoči teden, to je 23. t. m. Inženirji in podjetniki se vozijo tu skozi kar dan na dan, tudi delavcev je prišlo že mnogo od raznih vetrov. Izpeljava omenjene ceste pa ne bo stala toliko, kakor je pisal „Slov.“ št. 144. z dne 26. junija, le 70 tisoč kron, ampak 700 tisoč kron. Ker gradnja ceste ne bo povzročila posebnih lokalnih težav, je upati, da bo, ako bo vreme ugodno, v resnici naša dolina kmalo t. j. še do zime zvezana po cesti s Tolmisko. Bom skušal o priliki zopet kaj povedati, kako napreduje grajenje nove ceste. —č—

Iz Idrije, 30. jun. Včeraj popoldne vršil se je tu shod volivcev, katerim je deželni poslanec Mih. Arko pojasneval v nad eno uro dolgem govoru o tako naglo zaključenem deželnem zboru. Pritrjevali smo njegovim razlogom in popolnoma odobravalii taktiko kat. narodnega kluba. Ako hočejo res biti naši zastopniki možje, katerim je kaj do pravice, se pač morajo vpreti če treba tudi s silo, ako se ogromna večina davkoplačevalcev Kranjske tako poniževalno obsojuje. Da bi klub 9 poslancev imel v odseku enako število zastopnikov kakor klub, v katerem je zbranih 17 poslancev, to je morda liberalcem zelo všeč, a večini davkoplačevalcev gotovo ne. Zato je bil skrajni čas, da se takemu postopanju bolj ojstro nasprotovalo. Obilno smeja je povzročila opazka gospoda poslanca, da bi tudi za en glas pomnoženi odsek, kateri glas bi se milostno pridal kat. narodnim poslancem, bil še vedno „knof“, morda malo „pozlačeni knof“, katerega so pa oni ogorčeni enoglasno odklonili. Za knofe in s knofi igrajo otroci, a trezni možje, katerim gre včasih tudi trda za davek, plačujejo v davkariji ne s knofi, temveč z groši. Zato smo rekli: vsem strankam po groši, ali nič. (Viharno odobravanje.)

Nekateri pravijo, da burna obstrukcija je bila le komedija. Vprašal sem poslanca, zakaj je tolkel po mizi in ni pustil prej nadaljevati seje, dokler se župan Hribar ni k redu poklical ali on sam obžaloval žalostno sodbo o spovedi. Mož mi je rekel: če sem kristjan, sem iz prepričanja in zakramenti so mi sveta zadeva. Lahko ima kateri svoje zasebno mnenje, katero koli hoče, a ne morem pa trpeti, da bi se naprava, katera človeku podeli mir in spravo z Bogom, tako očitno smešila. Verjemite mi, jaz imam rajši zadnjega kapelana na smrtno uro pri sebi, kakor kopico slovenskih liberalcev s Hribarjem na čelu. (Istina.)

Nujni predlogi, katere je naš poslanec stavil, pridejo gotovo v prihodnjem zasedanju na vrsto. Ne bodo govori tako dolgi, če ne bo obstrukcije, a stvarni vedno, kakor sem predlagal mi je bila resnica, osobito, ker sam vidim kako je potreba v Idriji in njeni okolici kaj spremeniti. Zavzel se je tudi za našo ljudsko šolo. Če tudi učiteljstvo v svoji večini ni pri naši stranki nič ne de, on je zastopnik Idrije sploh in ne gleda ne na liberalce, ne na demokrate, ne na kat. narodno stranko. (Tako je prav.) Tudi kot župnik ni nikdar vprašal v pisarni in drugod, kakšen pristaš je kateri, ampak vsakemu postregel. (Res je.) tako tudi kat. poslanec ni še nobenega vprašal, si li mene volil, ali nasprotnika. Mandata ni iskal, ampak vsilila mu ga je kat. narodna stranka, zato mu je tudi za resnico v njegovem delovanju, ne za komedijo. Obžaluje, da se zasedanje ni mirno vršilo, a krivda je prvič krivica, katero so hoteli napraviti kvalirani stranki nam in posebno še negrajani napadi Hribarja in dr. Ferjančiča, na kranjsko duhovščino oziroma na osebo klubovega predsednika dr. Šusteršiča. Kadar se ta krivica odpravi, kadar bo naš volivec imel toliko veljave, kakor volivec slov. liberalcev ali posestnikov, kadar bodo naši volivci v zbornici veljali za možje, ki davka plačujejo več kot oni, za enakopravnim z onimi, mi jih pa pitali z anafaboti (no pa toliko imamo šol!) in z nerazsodno maso, takrat bomo pa lahko mirno delovali v prid naše dežele. Dokler pa do tega ne pride, toliko časa se moramo vpreti, to smo dolžni svojim voliv-

cem. V tem je naš klub solidaren in prepričan sem, da ravna popolnoma v smislu svojih volivcev. (Gotovo!) Dolgotrajno ploskanje, navdušeno se sprejme resolucija, katera se je „Slovincu“ brzojavno takoj odposlala.

Domače novice.

Našim poslancem Iz dežele se nam piše: Taktiko naših poslancev odobrava vse naše ljudstvo. S katerimkoli kmetom govorimo, vsi so splošno tega mnenja, da tako ne more naprej iti, da bi nas vladali nemški baroni s slovenskimi liberalci. Naša dežela je po ogromni večini katoliško-narodna, pa ima samo 16 poslancev, tisti nemški baroni, ki zastopajo samo 53 došlih volivcev, pa kar 10. Če se je doslej ohranila ta nenaravna večina, je odslej nemogoča. Deželna vlada je dobro sedela med dvema stoloma, in baron Hein je bil absolutni vladar. Sedaj bode marsikaj drugače. Prav je, če naši poslanci tudi vladi povedo, kar ji gre. Sploh bodo na Dunaju, kjer ne zajemajo svojih nazorov iz „Naroda“, pač drugače sodili, kot v Ljubljani. Naši poslanci naj pa gredo med narod, pa naj ljudstvu pojasnijo, za kaj se gre, da bo vse naše ljudstvo manifestiralo. Poslanci naj ostanejo v vedni dotiki s svojim ljudstvom! Poguma in moči morajo poslanci prejemati iz ljudstva, da bo vlada videla, da so naši poslanci v ljudstvu nepremagljivi!

Katoliška narodna stranka na Kranjskem je priredila preteklo nedeljo, dne 29. junija po deželi šest volivnih shodov, da se volivci izrečejo, kako sodijo o obstrukciji katoliških poslancev v deželnem zboru. Volivci so povsod enoglasno odobrili postopanje deželnih poslancev in jim izrekli neomejeno zaupanje. Vodja stranke dr. Iv. Šusteršič je govoril v Preski pri Ljubljani pred 300 volivci. V govoru je pojasnjeval krivice, katere liberalci že od nekdaj delajo ljudstvu, in pojasnil zadnji nastop združenih nemških in slovenskih liberalcev, pri katerem so hoteli katoliško-narodno stranko prikrajšati v odsekih, kjer se vrši glavno delo. Seveda je pojasnil tudi, kake zastopnike ima liberalna stranka. Rekel je, da miru v deželnem zboru ne bo toliko časa, dokler se nam ne da popolna pravica in se ne razširi volivna pravica. Naši poslanci bi imeli kaj lepo življenje in liberalci bi jih radi imeli, ako bi hoteli izdati ljudske koristi. Ali smo pa opravičeni se ponižati, ali smemo ljudstvo izdati, ali hočemo vstrajati? (Gromoviti klici: Ne udajte se! Vztrajajte! Zato smo vas volili!) Ali smo torej prav naredili, da najodločnejše nastopamo, kadar hočejo žaliti in prikrajševati našo stranko, kadar nočejo dati ljudstvu pravice in kadar žalijo našo duhovščino? (Vsestransko pritrdjevanje in klici: Prav ste storili! Tako naprej!) — Sprevideli smo, da sedanja smešna večina, ki zastopa veliko manjšino in privilegirance, ne more pravično delati za ljudstvo. Boj bo torej, dokler se pravično ne spremeni volivni red. (Dolgotrajni živio-klici.) Borili se bomo, da bo večina zastopala večino ljudstva, da bo imelo besedo ljudstvo, ne pa tisti, ki jemlje od ljudstva. — Zato se pričinja veliko ljudsko gibanje v deželi, da se duri deželnega zbora odpro na stežaj slovenskemu ljudstvu. (Viharno odobravanje.) In v tem hipu, ko se začne velika vojna za pravice ljudstva na njegovih lastnih tleh, poklanjamo se presvetlemu vladarju in kličemo: Živijo cesar Franc Jožef I.! — Seveda so tako navdušene besede govornikove vzbudile tudi pri volivcih veliko navdušenje. — Tudi jutri so shodi po raznih krajih. Ljubljansko delavstvo imajo shod za razširjenje volivne pravice jutri v nedeljo 6. t. m. ob 9. uri dopoldne v „Katoliškem domu“.

Nov program Slovenije. Dunajsko akademsko društvo je izdalo nov program, ki se precej razlikuje od prejšnjega. Že geslo: „Iz naroda za narod“ je dokaj boljše kot poprejšnje: „Vse za svobodo!“ Zlasti pa je zanimiva sedma točka, ki se glasi: „Slovenija je nepolitično društvo. Z ničemur, niti z brzojavkami, niti z adresami se ne vtika v vprašanje dnevne politike.“ Mi smo le radovedni, če bodo gospodje

se tudi tega držali. Vemo sicer, da v Sloveniji ne piše nič kaj prijazen veter za dr. Tavčarja, a bojimo se, da bi v odločilnem trenutku se vse skrilo pod plašč tistega, ki je predlagal celjski kompromis! Gospodje, tega nikdar ne pozabite! Da ta sprememba „Narodu“ ni všeč, „to se vidi iz tega, da so Slovenijani popustili plašček svoje svobodomiselnosti, ki je bil že itak raztrgan.“ Seveda, če kdo reče katero proti dr. Tavčarju, pa že ni več svobodomiseln. Svobodomiseln je samo tisti, kdor pripozna absolutno nezmotljivost ponižnega sluga liberalne misli. Veste, gospod Malovrh, dunajski visokošolci so začeli tudi že misliti in na stari bavav-klerikalizem nič več ne dajo. „Narodu“ tudi ni všeč novo geslo: „Iz naroda za narod!“ To je namreč vzeto iz „Slov. Lista“. Na to smo pa mi ponosni!

Jako dobro! Liberalci so si izbrali za geslo k vabilu na protestni shod kopico psovk, katere je dr. Šusteršič nametal jim v deželni zbor. Liberalci hočejo reči, da psovke metati ni čedno. In vendar se že par let sem toliko psovk, kolikor jih je dal dr. Šusteršič, dobi v vsakem listu „Slov. Naroda“. Dr. Tavčar se jih je naučil od Malovrha. Spoznali so zdaj, da je to grdo.

Iz Gorenjskega. Nastop naših vrlih deželnih poslancev njim na čelu dr. Šusteršič, vsem ljudem nepopisno ugaja. Znana nam je kmetska vasica precej oddaljena od neke večje vasi. Ko so vest o obstrukciji zvedeli ondodni možje, poslali so po „Slovenca“, da so ondi čitali o burnih prizorih v zbornici. Vsi so odobraval to početje in je hvalili. Ljudstvo je s poslanci in to naj jih bodri, da nadaljujejo zapričeto delo, dokler ne bodo jenjale krivice, ki se gode poštemu slovenskemu ljudstvu.

Po mestih kranjskih, kakor se nam poroča, liberalci pridno agitirajo, da bi kolikor mogoče veliko pristašev zbornali na takozvani protestni shod, katerega prirede jutri v Ljubljani. Če vsi liberalci sto in stokrat protestirajo, izražajo s temi protesti le mnenje nekaj stotin volivcev, a za našimi poslanci stoji nad 37 tisoč mož, ki odobrujejo njih odločni nastop. — Kaj pa liberalni komiji in drugi liberalni kričači, ki se bodo gotovo za štafažo vdeležili nedeljskega shoda, o nas sodijo, to nas ne briga in nam ne more biti merodajno.

Slovenska gospodarska organizacija. Pod tem naslovom piše „Slovenski Gospodar“: Na Slovenskem imamo dve veliki in mogočni gospodarski organizaciji, to sta „Zveza slovenskih posojilnic“ s sedežem v Celju in „Gospodarska zveza“ s sedežem v Ljubljani. Samoumevno je, da se mora list, ki je kakor naš posvečen kmetiskim težnjam, ozirati na poslovanje in delovanje za gospodarske namene tako važnih organizacij. „Gospodarska zveza“ v Ljubljani ima mnogo širjo podlago nego „Zveza slovenskih posojilnic“. „Gospodarska zveza“ sprejema pod svoje okrilje vse različne gospodarske zadrage, „Zveza slovenskih posojilnic“ pa obsega, kakor že ime kaže, samo posojilne in hranilne zadrage. Pred kratkim, dne 26. junija je imela „Gospodarska zveza“ svoj občni zbor. Ta zbor je pokazal, da je „Gospodarska zveza“ zares gospodarska potreba na Slovenskem in da si pridobiva v združništvu vedno trdnjša tla. Prošlo leto je dosegel promet že 3,846.484 kron. Koncem leta 1901 je bilo pri zvezi 102 posojilnic, raznih drugih zadrug 57, skupaj torej 159. Med raznimi drugimi društvi se nahajajo kmetijska društva, konsumna društva, mlekarske zadrage, železobrotna, vinogradniška, stavbena in mizarska zadruga. „Gospodarska zadruga“ bo kmalu izdala narodno-gospodarski zemljevid, kateri nam bo predstavil gospodarsko organizacijo na Slovenskem. Velikega pomena za pravilen razvoj posameznih gospodarskih zadrug in za pošteno poslovanje je revizija. — „Zveza slovenskih posojilnic“ stori v tem oziru vsaj v toliko svojo dolžnost, da edini ji na razpologo stoječi revizor prepreči revidira. O „Gospodarski zvezi“ pa izvemo sedaj na občnem zboru, da se je preteklo leto revidiralo 32 posojilnic. Občni zbor je sam čutil, da je to premalo, zato se je izreklo, da bode odslej treba gledati, da se vsako leto revidira večje število posojilnic. „Gospodarska zveza“ pa stoji po svojem delokrogu seveda

na „Zvezo slovenskih posojilnic“, katera zadnja je omejena samo na eno panogo združne gospodarske organizacije. „Gospodarska zveza“ je vsled tega poklicana, da postane središče vsega gospodarskega življenja na Slovenskem in da njeni občni zbori postanejo parlament, v katerem se razpravlja in pogovarja o slovenskem narodnem gospodarstvu. Velik razloček je tudi med glasilom „Gospodarske zveze“ in „Zveze slovenskih posojilnic“. Glasilo prve je „Narodni Gospodar“, izhajajoč v Ljubljani, glasilo druge — vsaj podpira se ta list — pa je „Slovenska Zadruga“ izhajajoča v Krškem. Dočim „Slovenska Zadruga“ prerada prinaša ponatise pamfletov na različne zadrage, seveda s takozvanimi „nepristranskimi“ opombami, ozira se „Narodni Gospodar“ na dejanske gospodarske in združniške potrebe ter tako ustreza željam in potrebam čitajočega občinstva. „Slovenska Zadruga“ pa postaja vedno bolj zbirka nepovoljnih, razdirajočih kritik (ali prvzaprav napadov) o združništvu in drugih člankov, ki spadajo v združniški list tako, kakor pest na oko. „Gospodarska zveza“ stori tudi s poučnimi shodi svojo dolžnost za pouk v narodnem gospodarstvu. Že večkrat smo obžalovali, da njenemu zgledu ne sledi tudi „Zveza slovenskih posojilnic“. Širiti znanje, delovati za strokovno izobrazbo, to ne more škoditi našemu ljudstvu. Da bi se narodno-gospodarsko znanje na Slovenskem vedno bolj širilo in da bi se združna organizacija zdravo in krepko razvijala, je gotovo želja vsakega poštenega Slovenca.

Ta pa zna, ta inteligentna liberalna napredna garda! Kakor znano, se vrši glavno zborovanje dične naše Ciril-Methodove družbe vsako leto v prvi polovici avgusta, in sicer navadno prvi ali drugi četrtek. Za letos pa se je kar hipoma iztuhtalo, naj bi se zborovanje vršilo ne na četrtek ampak na nedeljo. Zmudovalo se je dobro, vendar pa ne tako, da bi se ne moglo vganiti, v katerem grmu prav za prav tiči nežna živalica: zajček. N. pr. ta-kole bi utegnili biti izmudrovano: „Ob nedeljah imajo gg. duhovniki navadno doma nujni posel, in so tedaj ovirani, vdeležiti se zborovanja; — brez gg. duhovnikov se pa tudi lahko opravi, toraj je najbolje, da ne pridejo blizu!“ Na to pa naj sl. odbor Ciril-Methodove družbe odločno odgovori: Ne boš dal, Jaka! zborovanje bo v četrtek, 7. dan avgusta! Naj še omenjamo: ako bo zborovanje v Ilirski Bistrici, sta blizu zraven Sv. Tšat in Opatija, tedaj jako mikavna prilika, posetiti o priliki zborovanja tudi imenovana dva kraja. Le prav mnogo naj se jih torej snide!

Za razširjenje volivne pravice se vrše razprave po raznih deželnih zbora. Štajerski in tržaški deželni zbor dobiva četrto skupino po vzgledu državnozbornske pete skupine. In mi na Kranjskem? Tu mi na smemo mirovati. Na dan z razširjenjem volivne pravice tudi na Kranjskem!

Kolesarji na jesenskih vojaških vajah. Kdor izmed rezervistov domačega pešpolka se želi udeležiti letošnjih vojaških vaj kot kolesar, javi naj se nemudoma pismeno pri svoji pristojni politični oblasti (okrajnem glavarstvu) ali pa pri kadru svojega pešpolka. Dotičnik mora imeti svoje, popolnoma dobro kolo, ter dobi koncem vaj odškodnino 10 kron. — V slučaju poškodovanja kolesa med rabo v službi izplača se posebna odškodnina, ki jo določi za to sestavljena komisija.

Letošnje pomorske vojaške vaje se bodo vršile blizu Pulja. Armada na suhem bo zasedla obrežje, a vojna mornarica se bo skušala kljub temu izkrcati.

Na prvi veliki semenj h Koslerju! Jutri dne 6. julija 1902 leta bode prvi veliki semenj v Spodnji Šiški na Koslerjevem vrtu, katerega priredi slov. delavsko pevsko društvo „Slavec“. Začetek ob 4. uri popoldne. Sodeluje slavna vojaška godba c. in kr. pešpolka štev. 27. pod osebnim vodstvom gospoda kapelnika. Vspored: I. del. Otvoritev semnja s promenadnim koncertom vojaške godbe. 1. Kovač, „Slovenska koračnica“. 2. Gleisner, „Veslje in življenje“, valček. 3. Ježek, Operne fantazije. 4. Šebek, „Slovenska balada“. — II. del. Ljudska veselica.

a) Petje. 1. J. Čerin, „Domu“, zbor. 2. A. Förster, „Njega ni“, zbor. 3. K. Mašek, „Kdo je mar“, veliki zbor s tenor- in bariton-samospevom ter spremljevanjem orkestra. Samospeva gg. J. Lumber in A. Debevec. Petje vodi društveni kapelnik Hilarij Benišek. b) Godba. 5. Titl, „Južno-slovenska ouvertura“. 6. Gretsche, Operetni poutpourri. 7. Michaelis, „Turška straža“. 7. Lecoque, Reminiscenca iz operete „Angot“. — 9. Wetašek, Ob „Narenti“, francoska polka. 10. Parma, „Pozdrav iz Gorenjske“, valček. 11. Zdenčaj, „Slovenska četvorka“. 12. Pehel, Polka hitra. c) V raznih zabaviščih in ples. — Na semnju bode med drugim postavljen velik muzej starin iz „Komarjeve“ pradobe. Postavljeno bode tudi strelišče na dobitke. — Vstopnina 40 vinarjev za osebo, čast. člani „Slaveca“ in otroci do 10 let prosti. — K obilni udeležbi vabi odbor slovenskega delavskega društva „Slavec“. — V slučaju neugodnega vremena vrši se semenj v celem obsegu v nedeljo, dne 13. julija.

Iz Kranja se piše: Umrli je v četrtek gosp. Ant. Dolžan, posestnik in gostilničar v Kranju. Bil je vseskozi mož katoliškega prepričanja, kar je pokazal tudi pri volitvah v jezo Pirca in njegovih oboževalcev. Svetila mu večna luč!

Zdravje v Kranju. Poroča se nam iz Kranja, da je v mestu in okolici vkljub slabi vodi letos zdravje izredno ugodno. V kranjski župniji, ki šteje 3420 duš, je bilo v prvi polovici letošnjega leta rojenih 59, umrlo jih je pa le 28. Na oklicih jih je bilo letos že 33 parov. Da se ljudje radi ženijo, je pa tudi več kakor slaba voda vzrok dobro Mayrjevo pivo. Čuje se, da so ugodne zdravstvene razmere po mnogih župnijah okolice kranjske. Ko dobimo vodovod, smrt lahko pojde v pokoj.

Veselica šišenske čitalnice na Koslerjevem vrtu je lepo vspela. Vojaška godba je marljivo svirala slovanske komade. Pevski vsopred so izvajala narodna pevka društva: „Slavec“ z Juvančevim „Pastirjem“ in Zajčevim „Večerom na Savi“, Ljubljana z Griegovim orkestralnim zborom „Novi dom“ v katerem se je odlikoval g. Polašek in „Slava Prešernu“, Lipa z „Bolgarsko davorijo“ ter Žirovnikov mešan zbor, ki je zapel več narodnih pesmij. Balonu „Afrikanu“ ni bilo dano zreti zračnih visočin, ampak so ga rahli sovražni vetrovi zanesli na bližnjo drateno ograjo, tako da se je deloma strgal, deloma pa tudi zgorel. Postrežba je bila dobra in sploh aranžma jako premišljen, za kar gre gotovo zahvaliti vrlega starega aranžerja veselice — čitalnicnega predsednika. Pohvalno nam je slednjič omenjati še g. gđ. Zakotnikovo, ki sta se žrtvovala popoldan kot blagajničarke.

Učitelstvo in nemščina. Kar verjeti nismo mogli, da so učitelji po nekem svojem društvu vložili pri deželni zboru goriškem neko prošnjo za zboljšanje svojega gmotnega stanja in sicer v nemškem jeziku, ki niti ni deželni jezik na Goriškem. Na tej prošnji podpisana sta namreč dva glavna stebra bivše „narodno napredne“ stranke, učitelja Bajt in Križman! Kako je vendar mogoče, smo si mislili, da bi pristaši narodno napredne stranke — stranke, ki je hotela pri nas veljati nekako za radikalno narodno, začeli se sramovati slovenskega jezika!? Pa glej! To uganjko rešil nam je dr. Tuma v prvi seji sedanjega zasedanja deželnega zbora. On nam je namreč razkril da narodno napredne stranke ni več na Goriškem in da je njegova stranka samo še napredna, a narvdnost da je vrgla pod — klop.

Moralo liberalne stranke je začel razkrivati „Rdeči prapor“. Liberalci v „Narodu“ priznavajo, da je v njihovi stranki mnogo gnilega, da je pa vendar le — barabstvo, če se to razkriva.

Važna novica. Po Kranju pripovedujejo hudomušni ljudje, da je baje Ciril Pirc, ker se je v deželni zboru preveč napihoval in pa v sobotnem „Gorenjcu“ — počil.

Prvi ženski doktor na graški univerzi. Gospica Serafina Puchleitner iz Knittenfelda je bila te dni na graški univerzi promovirana doktorjem filozofije. V svoji doktorski disertaciji je razpravljala „Administrativna in judicijska razdelitev Kranjske v francoskih časih“. Doktorica

je bila poprej ljudskošolska učiteljica ter je privatno absolvirala gimnazijo, potem pa študirala osem semestrov na graški univerzi zgodovino in geografijo.

† **Prošt Lovro Serajnik.** Koroški Slovenci žalujejo za možem, na katerega so zri kot vzor značajnosti in čistega rodoljubja. Dne 28. junija je preminol v Tinjah milostivi gospod prošt Lovro Serajnik. Porodil se je dne 6. avgusta 1808 v Št. Jakobu v Rožu na Koroškem. Ob slabih in hudih časih koroških Slovencev stal je vedno zvesto pri svojem narodu, kateremu ravno na Koroškem usoda ni bila nikdar posebno mila. Bil je iskren prijatelj šolske mladine in goreč duhovni pastir. Cesar je odlikoval njegove zasluge za občni blagor, da mu je podelil red železne krone 3. vrste. Svetila mu večna luč!

Znanstvo mej Slovencev. Katoliški Slovenci imamo dva izborna urejevana znanstvena lista, na katera smo upravičeno lahko ponosni. **Katoliški Obzorik**, katerega urejuje in izdaja dr. Aleš Ušeničnik, izhaja že šesto leto. Ravnokar je izšel III. zvezek tega zanimivega glasila. Vsebina III. zvezka je: Socijalni pomen katoliškega redovništva v svetovni zgodovini. (Dr. M. Prelesnik.) — Slovanska in poljska ideja s pismom prof. Zdziechowskega. (Fr. Ks. G.) — Nekaj filozofije o dokazih za bivanje božje. (M. P.) — Ob rojstvu naše ustave. (Dr. Jan. Ev. Krek.) — Ali je katolicizem princip napredka? (Dr. Aleš Ušeničnik.) — Maryan Morawski T. J. Literarna črtica. (Fr. Ks. G.) — Opomini potujčene zemlje. (Dr. M. Prelesnik.) — Apologetične misli. — Slovestvo: Didon — Bohinjec: Jezus Kristus II. (A. U.) — Dr. Schweitzer: Navod za ustanavljanje društev in prirejanje shodov. (Dr. K.) — Gregorčič: Poezije III. (A. U.) — Polec — Senekovič: Vseučiliški zbornik. (A. U.) — Razlaga velikega katekizma III. — Listnica. Ehrhard: „Liberaler Katholicismus“? — „Kat. Obzorik“ izhaja po štirikrat na leto. Velja 5 K. Naročnina naj se pošilja pod naslovom: Dr. Aleš Ušeničnik v Ljubljani (stolno župnišče). — „Voditelj v bogoslovnih vedah“. Izdajejo profesorji kn.-šk. bogoslovnega učilišča v Mariboru. Urejuje Francišek Kovačič. Ta list izhaja že peto leto. Vsebina III. zvezka je: Darine sv. Duha. (Dr. Jos. Somrek.) — Dvoje poglavij iz moralne statistike. (Dr. J. Hohnjec.) — Slovenski reformatorji. († Jos. Benkovič.) — Sacra Rota Roma. (Fr. Stuhec.) — Dušno pastirstvo. — Cerkevni letopis. — Misijonski obzorik. (J. E. K.) — Cerkevni letopis. — Slovestvo: George Moszynski, Lettre ouverte. — Der heilige Anselm, Warum Gott Mensch geworden. — H. Noldin, Summa Theologiae moralis. — Meffert, Arbeiterfrage und Socialismus. — Lavtižar, Cerkev in zvonovi v dekaniji Kranj. — Spomenica uršulinskega samostana v Ljubljani. — Actiones et Constitutiones syn. dioec. lav. — M. Štrakl, Officium defunctorum. — Accessus ad Altare et recessus. — P. Gaudentius, Orate fratres. — F. Spirago, Ausgewählte Beispiele zum kathol. Katechismus. — Gregorianische Rundschau. — Raznoterosti: Otvoritev katakomb sv. Nikomeda in sv. Hipolita. — Nabuhodonor ali Nebukadnezar? — „Voditelj“ izide štirikrat na leto in velja 5 kron. V zalogi je še I. letnik (po 2 K 40 h), II. letnik (po 4 K) in IV. letnik (po 5 K). III. letnik je pošel.

„**Krščanski detoljub**“. Ravnokar je izšel že v 11. letniku 1. snopič „Krščanskega detoljuba“, tega izvrstnega in vsega priporočila vrednega lista za krščansko vzgojo in rešitev mladine. Kot priloga je pridejana temu snopiču knjižica „Molimo ali najpotrebnejši nauki o molitvi“.

Vrtni koncert priredi godba prostovoljnega gasilnega društva v Kranju dne 13. julija ob 7. uri zvečer pri g. Rantu, restavracija na kolo-dvoru. Vstopnina 40 h, rodbina 90 h.

Dekliško realno gimnazijo v Novem mestu snujejo šolske sestre in novomeški prošt gospod Elbert.

Štrajk v Škofji Loki. 200 delavcev pri kamnolomu, kjer se pripravlja kamen za bohinjsko železnico, je začelo štrajkati.

V Kamniku je bil pred kratkim pokopan 87 let stari hlapec Tone Perne, originalen tip, katerega je Ogrinec porabil za Pavleta v igri

„V Ljubljano jo dajmo“. Služil je skoro 50 let pri g. Josipu Rodetu (pri Cenetu.)

Izumiranje Slovencev. Koroški „Mir“ piše: Na obrežju baltiškega morja izumira slovansko pleme, ki se je samo imenovalo „Slovinci“ in je spadalo k polabskim Slovanom. Po poročilu katero je polabskih Slovincih objavil v „Sl. Pol.“ g. M. Meklowski, bilo je tam pred 12. leti še 721 oseb, ki so govorile v slovinskem jeziku. To število je seveda vsako leto manjše. Zadnji Slovinci na smrtni postelji zahtevajo od sorodnikov, da bi jim položili v trugo molitvenik v materinskem jeziku. Ta ginljiva šega priča, kako so ljubili materinski jezik. — V „Katoliškem Obzoriku“ pa priobčuje g. dr. M. Prelesnik pod naslovom „Opomin potujčene zemlje“ zgodovino polabskih Slovanov, ki so se toliko časa pulili med seboj, da so vse pogoltnili Nemci. Po deželah slovanskih bivajo sedaj luteranski Prusi. Potujčena bratska zemlja govori glasno Slovincem od Triglava do Kolpe: Bдите jedini, nikakor ne cepite svojih močij, da tudi Vaše lepe zemlje ne vzame Nemeč, kakor jo je vzel vsled razdora baltiškim in polabskim Slovincem!

Slovensko gledališče v Ljubljani je sprejelo v svoj repertoar za prihodnjo sezono: opero „Psohlavce“ češkega skladatelja Kovačevica, „Don Juana“, Tomasovo „Mignon“, Offenbachovo „Hoffmannove pripovedi“ in Albina „Maričon“.

Dober izgovor našel je 42letni tat, zidar Janez Leitner. Ukradel je v Beljaku v stanovanju železniškega asistenta Legata iz omare obleko. Pri dejanju opazila ga je neka služkinja in poklicala je policaja. Policaj ga je aretiral. Pred sodnijo je Leitner trdil, da je dejanje izvršil v pijanosti. Toda služkinja in stražnik sta dokazala, da je bil tat popolnoma trezen.

Utonil je v torek popoldne prostak 17. pešpolka Jož. Praznik iz Rudnika pri Ljubljani. Šel se je kopat v Ljubljani in zašel v vrtinec.

Razne stvari.

Protivkupčiji s človeškim blagom hoče pričeti boj ogrski ministerski predsednik Szell. Vsem županstvom zapovedal je do 10. julija t. l. poročati, katere sumljivosti so zapazili pri izseljevanju mladih deklet, nadalje, kake so težave, ki zavirajo odkritje trgovine s človeškim blagom.

Dveletna vojaška služba na Francoskem. Na Francoskem je vlada predložila zbornici zakonski načrt, da se uvede dveletna vojaška služba. S tem odpade v Francoski armadi enkrat 50.000 mož. Da se pokrije ta primanjkljaj, namerava vlada nadomestiti vsako leto 30.000 mož več v vojaški službi. Nadalje bo razne pomožne vojne oddelke, kakor gasilce, godce itd. pridela aktivni armadi. Upeljava dveletne službe ne dela torej francoski vladi mnogo preglavic. Vojaški krogi pa so s to spremembo jako nezadovoljni. General Voisin je izjavil, da kdor glasuje za dveletno vojaško službo, da bo ta po njegovem mnenju glasoval za razkosanje Francije.

Srednješolcem za počitnice je legiral še živeči ogrski grof Ivan Palfy del svoje krasno ležeče graščine Biebersburg ter 7000 orlov njej pripadajočega gozda. Vrednost vsega daru presege 1 milijon gld. Ta počitniška kolonija sprejme vsako leto lahko po 120 srednješolcev. Sprejemali se bodo učenci le sem brez razlike vere. Ni pa za enkrat povedano očitnosti, ali bo odprta graščina tudi slovanskim ogrskim srednješolcem. — Kako merodajnih posledic za vso Ogrsko utegne postati ter narodu namenjeni dar, ve oni, kojemu je pred očmi, koliko vplivajo razne razmere na učence srednješolske uprav ob počitniških dobah. Če se ravna ta srednješolska medpočitniška kolonija tako, da se utrdi po njej došlecev tudi verski, нравstveni ter pravični narodni čut, potem stvari ta dar grof Palfyjevo ime neumrjoče svojemu narodu. Nemogoče pa ni, da se ob napačnem upravitelstvu premeni takega daru učinek tudi v na dvoje brušeni meč, ki strupeno rano zavda tam, kamor zareže.

Nezgod delavcev je bilo lani po poročilu ministerstva za notranje posle v Avstriji 83.378

V 978 slučajih je bila posledica smrt. L. 1900 je bilo nezgod le 81.817 in smrtnih slučajev 965.

Ropar in kandidat. V Beneventu v Italiji je bil te dni postavljen za protikandidata v občinski svet glavni obtoževalni priči ropar Morro, ki je bil pred kratkim obsojen v dosmrtno ječo. Mogoče le v Italiji!

Luccheni morilec cesarice Elizabete, zblaznel. O morilcu naše cesarice se poroča o njegovem duševnem razvoju in vzgoji sledeče: Njegova mati je bila dekla, katero je zapeljal nek propali pijanec ter jo potem zapustil. Ona je na to izročila dečka najdenišnici ter se preselila v Ameriko. Lucchenija so dali v rejo neki družini, kjer se je samo pohujševal. Ko je odslužil vojaščino, začel je potovati ter prišel v Budimpešto; ker ni imel službe, so ga z odgonom prepeljali v Italijo. Bil je sila domišljav in predrzen. Po vsej sili je hotel dobiti italijansko državno službo ter bil za to 8 mesecev prostovoljec pri armadi v Afriki. Ko se je povrnil, je zahteval trikrat pismeno in jako ostro službe. Ker je ni dobil, si je domišljeval, da se mu godi krivica ter je postal anarhist. Stradal je in se potikal okoli in konečno prišel umorit avstrijsko cesarico. Pred sodniki se je vedel predrzno, v ječi pa je postal ponižnejši in večkrat je jokal. Sedaj pa je ta morilec, ki je prizadel toliko žalosti avstrijskim narodom, zblaznel. Lucchenija imajo na vesti v prvi vrsti oče in mati ter propali redniki. Strašen bo odgovor enkrat pred večnim sodnikom.

Ne kadite v postelji! Mesarski pomočnik Jožef Gally iz Budapeste je imel to slabo navado, da si je privoščil v postelji pipico tobaka. Zastonj so mu to odgovarjali. Zadnjega junija je zopet kadil iz svoje pipice, a v tem je zaspal, s pipice se je streslo in posteljna uprava se je zažgala. Ko so sosedje opazili ogenj in prišli na pomoč, ležal je Gally nezavesten na postelji. Bil je težko in nevarno sežgan na nogah in rokah.

Žepni tatovi. Zadnjega junija policija v Budapešti in Flegraeti ni dobila nič manj kakor pol ducata žepnih tatov.

Za plesalke in plesalce. Nek francoski statistik je izračunal, da naredi plesalec pri navadnem dolgem valčku čez 1200 korakov, to je približno od sv. Krištofa do nunske cerkve. Pri kvadrili se prepleše nič manj kakor 2 kilometra, torej od glavne pošte do pokopališča in zopet nazaj. Mazurka je za celih 50 metrov „krajša“ kakor valček; P. français pa samo 900 metrov. Statistik je dalje izračunal, da naredi dober plesalec — ako prične plesati ob 10 uri zvečer in pleše do 5. ure zjutraj — približno 56.000 korakov, kar je več, kakor 38 kilometrov. To je pot od Pariza do Versailles, ali pa od Ljubljane do približno Lesc.

Židje na Ogrskem. Neki ogrski list toži, da vso višja in važnejša mesta pri uradih zastopajo skoro samo — židje. Temu se ni čuditi, ko je vendar v srednjih in višjih šolah na polovico slušateljev — židov, ki potem rivilizirajo in se vsprejmo pri spraznenih mestih z krščanskimi kandidati. Tako je sedaj popolniti okoli 59 profesorskih mest, za katere se potegujejo v nebrojnem številu skoro samo židje! Za drugo mesta je med 30 kandidati 15 židov, in še nekeje drugje od ravno toliko kandidatov še celo 17 kandidatov s krivonosom. A najhujše pri tem je, da taki krivonosni kandidati zasedajo mesta v katoliških šolah. Kako to vpliva potem na učečo se mladino, lahko si mislimo. Da je na Ogrskem pravi Eldoredo za žide, je popolnoma umevno. Vsaj v ministerstvu, posebno v prometnem, pri vladi in pri državnih železnicah kar mrgoli krivonosih in okroglognih uradnikov.

Skromen ženin. Nek hlapec pisal je svojemu županu sledeče klasično pismo, oziroma prošnjo: „Gospod župan! Dovoljujem si ulagati sledečo prošnjo. Da se nameravam oženiti, Vam je gotovo znano. Znano Vam bode tudi, da moja nevesta nima nikakega premoženja. Zato prosim, naj bi moja občina bila tako dobra in dala nevesti malo doto 200 ali 300 kron. Upam in verujem, da občina ugodi moji prošnji. Moja nevesta je stara dovolj, da se omoži in vsaka občina naj bo vesela, če se iz občine dekleta

omože in tako preskrbe. Moja nevesta ni še nikdar občine nadlegovala, pa kar še ni, se lahko zgodi. Hvaležno se podpisem v nadeji, da se izpolni moja prošnja. — Tudi za dovoljenje ni poslal nikakih pristojbin. Pravijo, da je naredil dolg obraz, ko je po poštnem povzetju dobil zaželeno ženitovanjsko dovoljenje od občine in moral pismonoši plačati takso.

Obleka iz papirja. Na Japonskem izdelujejo izvrsten popir iz nekega drevesa. Trd je japonski popir tako, da se iz njega izdelujejo dežniki, obleke, robci in serviete. V zadnji japonsko-kitajski vojski nosili so japonski vojaki hlače iz papirnatega sukna. Take hlače so lakirane. Dežniki iz papirja preparirajo se z oljem. Robcev iz popirja nosi Japonec najmanj šest pri sebi. Kadar se usekne, vrže Japonec robec proč.

Novo varstveno krinko izumil je francoski inženir Le Pouesard. Splošno znano je, da je smrtno nevarno človeku iti v kraje, kjer ugasne goreča sveča. Zlasti v spodnjih prostorih na morskimi ladjah zbero se strupeni plini. Zato pa je Le Pouesardova iznajdba ne male važnosti tudi za mornarje. S svojo krinko je eksperimentiral Le Pouesard pred posebno pariško komisijo. V prostor, ki je bil toliko napolnjen s strupenimi plini, da so ugasnile hitro sveče, spustili so več podgan. Podgane so v kratkem času poginile. S svojo krinko šel je Le Pouesard v strupen kraj, kjer je ostal brez vsakih posledic nad 10 minut. Kabinet, v katerem se je vršil preizkus, napolnili so potem z dimom. Nek mornar šel je v z dimom napolnjen kabinet in zapustil ga je popolnoma nepoškodovan in zdrav. O izidu preizkusa je komisija takoj obvestila francosko pomorsko ministerstvo. Ministerstvo je takoj naročilo 6 krink, ki se porazdele na francoske morske bojne ladje.

Levinjo operiral na očeh je dr. Pirelli v Reggio na Laškem. Levinja „Lea“ zbolela je na očeh in pokazalo se je, da oslepi, če ne bo operirana. V menažeriji Bianco so „Leo“ postrežeki v njeni kletki z vrvmi in jermeni zvezali. Ko je bila levinja dobro zvezana, stopil je zdravnik v kletko in izvršil operacijo. Levinja je grozno rjavela vsled bolečin. Vkljub temu, da je bila dobro zvezana, držalo jo je 20 postrežnikov. Po izvršeni operaciji zapusti dr. Tirelli kletko. Leo so oprostili. Levinja je skakala besno po kletki in se zaletavala proti zdravniku, ki jo je stoječ pred kletko opazoval. Toda kmalu je „brihtna“ levinja spredela, da vsled operacije dobro vidi, umirila se je in pričela operaterju — roke lizati.

Uzrok katastrofe na Martinique so bili, kakor je konstatirala francoska znanstvena komisija, plini zelo visoke temperature, ki so zažgali St. Pierre. Vulkan se počasi pomirja. Obrežje se je na nekaterih krajih neznatno znižalo.

Zveza pešcev se organizira proti biciklistom in automobilistom. 26. m. m. se je ustanovila nemška zveza pešcev. Namen ji je varovati koristi ljudi, ki ne uporabljajo niti bicikla, niti automobila. Predsednikom izvoljen je bil nek advokat, ki je največ storil, da se je „Zveza pešcev“ ustanovila. Objavil je tudi že brošuro o škodljivosti bicikla in automobila. Društvo se bo z vso odločnostjo borilo proti biciklistom in automobilistom.

Pokopališče za samomorilce imajo v znamenem shajališču hazardnih igralcev v Monte Carlo. Novo žrtev pokopali so zadnji čas. V obližji mesta se je našel mrlič brez rok in ene noge. Zdravniki so rekli, da je moral mrlič najmanj dva meseca ležati na mestu, kjer so ga našli. V žepu mrličevem našlo se je pismo, v katerem je samomorilec pisal, da je vzrok samomoru nesreča v igri. Izgubil je en sam večer 48.000 K. Pismo ni imelo nikakega podpisa.

Napoleon veliki — antisemit. Slavni vojskovodja francoski cesar Napoleon I. izjavil se je o židih 1806 v državnem svetu sledeče: Francoska vlada na nikakoršen način ne more dopustiti, da se bi židje kar popolnoma dveh dežel polastili (Alzacija in Lontrinsko). Žid se mora smatrati kot poseben narod, ne za versko ločino. Sramota bi bila za francosko ljudstvo, če bi prišlo pod oblast najnižjega naroda; židje so že posestniki več vasij. Židje so roparski vitezi sedanjega časa in za to

se mora proti njim iz državnih koristij nastopiti. Nevarno bi bilo dati židom na Francoskem pri vladi vpliv, žid ne pozna domoljubja. Najbolje bi bilo prepovedati židom vsako kupčijo, ker jo osramote z oduštvom. Židje so že o Mojzesovih časih bili odušeni in zatiralci družih narodnostij, med tem ko je med kristjani le malo odušev. Z filozofijo se žid ne spreobrne, židom se mora prepovedati kupčija, ker jo osramote s svojim oduštvom. V svojih spominih pisal je o pregnanstvu na Sv. Heleni o židih sledeče: Židje zalagali so z živežem moje armade in za to sem jih hotel politiško osvoboditi. Toda židje niso za družega dobri kakor odirati ljudi in vsled tega bil sem prisiljen proti njihovem oduštvu izdati postave in lorenški kmetje so mi za te postave bili hvaležni.

OBRTNI VESTNIK.

Urejuje Ivan Kregar.

Preosnova umetno-obrtne šole v Ljubljani.

C. kr. umetno-obrtna strokovna šola v Ljubljani dobi s pričetkom šolskega leta 1902/3 novo organizacijo, ki postavlja zavod na širše stališče, kakor ga je imel do sedaj. Vpelje se namreč nov pripravljalni tečaj z dvema letnikoma, v katerega se bodo sprejemali še v ljudsko-šolski obveznosti stoječi dečki in ki bode imel nalogo, pripravljati sploh za katerokoli obrt. Ta tečaj bode nadomeščal spodnje razrede srednje šole, a vse predmete bode gojil le z ozirom na potrebe prihodnjega obrtnika, ne oziraje se na nepotrebna teoretična proizvajanja. Namenjen je torej onim dečkom, ki so sedaj vstopali v srednjo šolo samo zategadelj, da si za prihodnji obrtni stan pridobe več znanja in podlage, niso pa nameravali študirati dalje. Ker pa učni načrt srednjih šol ni prirojen za obrtnika, se morajo taki učenci baviti z mnogimi predmeti, ki niso v nobeni zvezi z njihovim prihodnjim stanom. Tako izgube dokaj časa in prilike, pravilno izkoristiti šolska leta v svoje svrhe.

Temu nedostatku naj odpomore novi pripravljalni tečaj. V njem se bode poleg verouka slovenskega in nemškega jezika poučevalo še v nastopnih predmetih: Zemljepis, prirodoslovje, fizika, obrtno računstvo, prostoročno risanje (8 ur na teden), risanje po modelih in po naturi (6 ur na teden), geometrija in geometrijsko risanje (6, oziroma 4 ure na teden), kaligrafija in risanje pismen, modeliranje. Z ozirom na prihodnjega obrtnika se bode gojil tudi rokotvorni pouk in sicer v I. letniku po 10, v II. letniku po 14 ur na teden.

Učenec, ki je dovršil pripravljalni tečaj, lahko vstopi v I. letnik enega ali družega strokovnega oddelka na umetno-obrtne strokovne šoli, da postane podobar, mizar itd. ali pa gre h kakemu drugemu obrtu in si poišče primerne mojstra.

Zavod bode imel torej s pričetkom prihodnjega šolskega leta nastopne oddelke:

I. Dnevno šolo za obdelavanje lesa z dvorazrednim pripravljalnim tečajem in s peterimi strokovnimi oddelki (za stavbno in pohištveno mizarstvo, za lesno strugarstvo, za lesno rezbarstvo, za kiparstvo in pletarstvo).

II. Dnevno šolo za umetno vezenje in čipkarstvo s tremi strokovnimi oddelki (za umetno vezenje, za šivanje čipek in za pletenje čipek).

III. Javno risarsko šolo za mojstre in pomočnike.

IV. Javno risarsko šolo za deklice.

Sprejemni pogoji za redne učence (učenke) so naslednji:

a) Na dnevni šoli za obdelavanje lesa: Za sprejem v I. razred pripravljalnega tečaja se zahteva:

1. dokaz, da ima prosilec ono znanje, ki tvori učni smoter šestega letnega tečaja občne ljudske šole;

2. dokaz, da je prosilec dosegel dvanajsto leto svoje starosti ali da je bode dosegel še v teku šolskega leta, v katerem je bil vzprejet.

Za vstop v II. razred pripravljalnega tečaja se poleg dokaza, da je prosilec dosegel 13. leto svoje starosti ali da je bode dosegel še v teku šolskega leta, v katerem je bil vzprejet, zahteva tudi dokaz onega znanja, ki je pogoj za uspešno obiskovanje dotičnega pouka, oziroma onega znanja, ki tvori učni smoter I. razreda pripravljalnega tečaja.

Za sprejem v I. razred strokovnih oddelkov za stavbo in pohištveno mizarstvo, za lesno strugarstvo in za kiparstvo je potrebno, da je prosilec 1) dosegel 14. leto svoje starosti ali da je bode dosegel še v teku dotičnega leta, v katerem je bil sprejet, in 2) da je pripravljalni tečaj lastnega ali družega enako organiziranega zavoda, ali dva razreda občne rokodelske šole, ali III. razred meščanske šole, ali tri razrede srednje šole absolvirati z najmanj zadostnim uspehom. (Pri učencih, ki prestopijo iz gimnazije, se redi iz latinskega, oziroma grškega jezika ne jemljejo v poštev).

Za sprejem v strokovni oddelki za pletarstvo se zahteva:

1. dokaz, da je prosilec dosegel 14. leto svoje starosti ali da je bode dosegel še v teku dotičnega leta, v katerem je bil vzprejet;

2. dokaz, da je prosilec zadostil državnemu ljudsko-šolskemu zakonu glede obiska ljudske šole.

Za vstop v kak višji razred mora prosilec eventualno s sprejemnim izpitom dokazati, da ima ono znanje in one spretnosti, ki odgovarjajo vsaj učnemu smotru prejšnjega razreda, oziroma razredov.

b) Na dnevni šoli za umetno vezenje in čipkarstvo:

Za sprejem v I. razred kakega strokovnega oddelka je potrebno, da je prosilka 1) dovršila 14. leto svoje dobe ali da je bode dosegla še v teku dotičnega leta, v katerem je bila vsprejeta, in 2) da ima ono znamenje, ki tvori učni smoter 6. letnika občne ljudske šole.

Izjemoma more ravnatelj vzprejeti tudi deklice, ki so prezgodnjega telesnega razvoja in so spolnile 12. leto, če so zadostile sub. 2 navedenim pogojem.

Za izredne učence in učenke, ki se hočejo le v nekaterih predmetih izobraziti in le nekatere praznine svojega znanja popolniti, ni nikakih posebnih predpisov glede sprejema. Zahteva se le ono znanje, ki omogoči obiskovalcu z uspehom slediti dotičnemu pouku.

Glede pletarskega oddelka omenjamo, da traja pouk v njem samo za take učence tri leta, ki hočejo pozneje pletarstvo gojiti kot samostojni obrt in ki za to potrebujejo dokaza usposobljenosti. Učenci, ki se nameravajo s pletarstvom pečati le kot z domačim obrtom, dosežejo svoj namen že 1—2 letih.

V javni risarski šoli za moške se pučuje vsako nedeljo od 9. do 12. ure in sicer od 1. oktobra do 21. maja. Tu imajo osobito stavbni delavci in podjetniki priliko, seznanjati se zahtevami svoje stroke in se vaditi v risanju.

V javni risarski šoli za dame je pouk vsako sredo in saboto popoldne. Risanje se tu vrši po naravi, a kultivirajo se tudi vse druge stroke, kar se ravna po željah in po usposobljenosti posamezne obiskovalke.

Z ozirom na pomen obrtnega šolstva za naše ljudstvo in na dejstvo, da je obrten pouk osnovan na ljudsko-šolski podlagi, je vsekako potrebno, da se pozna osnova največjega domačega obrtnega zavoda, le potem more v mnogih slučajih dajati primerne svete in marsikak talent napotiti na pravo pot.

GLASNIK.

Pijančevanje in uboštvo.

(Priredil J. Krajnc.)

Med vsemi sloji je razširjeno in ukoreninjeno dandanes mnenje, da je zloraba alkohola — pijančevanje — samo posledica uboštvaja; pra-

vijo namreč: „Ljudje pijo tako čezmerno le zaradi slabih svojih socialnih razmer; ko pa se enkrat zboljšajo sedanje razmere, poneha tudi neumno in škodljivo pitje piva, vina, posebno pa — žganja.“

Vendar je to mnenje popolnoma krivo in in napačno. Uboštvo nikakor ni vzrok pijančevanja! Kdor je ubog, ni potreba, da je ali da mora postati pijanec; saj je milijon in milijon bogatih in omikanih, ki so tudi grdi pijanci. Najevidnejše rešuje to vprašanje znani anti-alkoholist dr. G. Bunge, zdravnik in vseučilišni profesor fiziološke kemije v Bazelu. On pravi:

Za rešitev vprašanja, ali je za ubogega delavca bolje, da opusti takoj alkohol in pijančevanje, ali pa se naj pričakuje, „da se odpravijo današnje slabe socialne razmere“, — za rešitev tega vprašanja ni nihče bolj poklican, ko tisti delavci, ki so že sami naredili poskus. Takih ubogih delavcev, ki so se že prepričali, ali je za njihovo mošnjo bolje piti ali ne piti, štejemo že več milijonov.

V Ameriki znaša število popolnih abstinentov okoli 10 milijonov, na Angleškem pa okoli 5 milijonov. Tudi na Švedskem in Norveškem je več stotisoč takih, ki so naredili prostovoljno obljubo, da več ne pijejo opojnih pijač.

Večina abstinentov je iz nižjih slojev. In če vprašate te junaške ljudi, ali so kaj žrtvovali in če česa pogrešajo, odgovore ti enoglasno: „Mi ne pogrešamo ničesar! Odpovedali smo se alkoholu, pa smo namesto tega dobili mnogo več. Naše telo je trdnije in zdravejše. V dušo se je naselila zadovoljnost, srce pa nam napolnjuje sreča in radost.“ Ako bi to ne bilo res, bi abstinence ali zdržnosti nihče ne posnemal, še manj bi jo kdo dalj časa izpolnjeval. V resnici pa raste število abstinentov povsod, kjer že obstoje abstinence društva. Nazadovanje abstinence gibanja še ni bilo nikdar in nikjer opaziti.

Na Finskem so prepovedale vse kmetijske občine — to je okoli dva milijona ljudi — prodajanje in kupovanje vina, piva in različnega žganja; večina je prepovedala tudi vsako pridelovanje alkohola. Taisto zahteva vedno naraščajoča stranka tudi v mestih. Na Finskem je tedaj odpravljena dejanski vsa beda, ki jo je povzročeval alkohol med 2 milijonama ljudmi; odpravljene pa še niso tudi tam vladajoče slabe socialne ali družabne razmere. Finsko ljudstvo je spoznalo, da mu alkohol sesa mozeg iz telesa in denar iz žepa, zato je z vso svojo moralno silo odpravilo alkohol in s tem veliko uboštva in bede, ki si jo je zakrivilo samo.

Pijančevanja torej ne povzročuje beda in uboštvo! Prvi in glavni vzrok, ki nas napeljuje k pijančevanju, je zgled. Druge vidimo piti in kakor opice želimo tudi mi piti ter jih posnemamo brž ko mogoče. Prva čaša piva ne diši nič bolj ko prva smodka; a ker vidimo druge piti, moramo tudi mi, če je tudi še tako grenko. Kdor pa se je enkrat privadil pitju, temu ne manjka nikdar razlogov, da bi ne pil zopet in zopet. Ljudje pijejo, ker se zopet vidijo; pijejo, ker se poslavljajo. Pijejo, ker so lačni, da omame glad, pijejo, ker so siti, da si vzbujajo tek. Pijejo, ker jih mrazi, da se ogrejejo; pijejo, ker jim je vroče, da se ohladi. Pijejo, ker jih muči spanec, da ložje bdijo; pijejo, ker ne morejo spati, da zaspe. Pijejo, ker so žalostni, pijejo, ker so veseli. Pijejo, kadar koga krščujejo; pijejo, kadar koga pokopljejo; pijejo, pijejo! — Zakaj pa bi tudi ne pili, da pozabijo svoje skrbi, svoje križe in težave?!

Vendar je med vsemi razlogi, vsled katerih se zatekamo k pijači, poslednji najneumnejši. Učinka, namreč skrbi, križev in težav se hočemo iznebiti, pa še pomnožujemo vzrok. Bojujemo se proti uboštvu, pa se privajamo na še večje izdatke, ter uničujemo svoje duševne in telesne moči, ki so nam potrebne za delo, s katerimi si služimo vsakdanji kruh. Križev in težav in skrbi se hočemo iznebiti, pa namesto k pravemu, odkritosrčnemu prijatelju, kateri bi nam pomogel s svojim nasvetom ali celo z dejanjem, gremo k hinavskim prijateljem v krčmo, k prijateljem, ki nam pravijo: „Saj nisi ti kriv svoje bede,

ampak dandanašnje socialne razmere in končno, ko ne moremo krčmarju več plačati svojega računa, pa nam dajo namesto tolažbe in pomoči — brco.

To je resno in pomisleka vredno dejstvo! Kakor je glavni vzrok pijančevanja slepo posnemanje, tako je najboljšo zdravilo zoper to bolezen popolna zdržnost — abstinence. Zakonodajnim potem pa se še v tem oziru ni doseglo nikdar nič posebnega, ako se s pomočjo abstinentnih društev ni napravila in ugledila pot. Saj so ljudski zastopniki večinoma pivovari, žganjarji, kupčevalci z alkoholom ter pridni pivci; in taki ne bodo nikdar izdali vspešnih postav zoper alkohol; oni vsled zaslepljenosti ne razumejo ali pa iz hudobnosti in egoizma nočejo.

Končno še prosim cenjene bravce, naj prav trezno in resno prevdario naslednji dve točki:

1. Mnogo uboštva in bede zakrivi sicer prepogosto naseljenost ljudstva, nepravilna razdelitev dohodkov med delavci in delodajavci, zastajanje izplačevanja mezde, pomanjkanje dela in še več drugih nedostatkov: a nikakor se ta beda in to uboštvo ne da primerjati z bedo in uboštvom, ki vlada v družini, kjer je pijanec oče ali sin, pijanka celo mati in žena — ali pa — kjer so pijanci vsi skupaj!

2. Nobena druga beda in nevarnost ne zahteva dandanes tako silno, da jo odpravimo, ko pijančevanje in pitje sploh, kajti nesreče, ki nastanejo vsled alkohola, prehajajo kot dedščina od starišev na otroke in otrok otroke. Beda, ki jo povzročuje alkohol v kakršni obliki, se ne da nikdar več popraviti.

S tem pa ni rečeno, da naj pustimo ostale vzroke današnje bede in današnjega uboštva v nemar. Boj zoper alkohol nas v tem stremljenju ne bo oviral, nego bo le pospeševal naše delo na socialnem polju.

Tako je pisal in zavrnil dr. Bunge nekega socialnega demokrata. Gotovo mu damo vsi prav. Ko bi tudi pri nas napovedali in že enkrat pričeli bojevati odločen boj zoper alkohol v vseh oblikah, ki nam nič ne koristi, temveč samo škoduje! Može, vneti za vse dobro, poskusimo! Eni se naj odpovedo alkoholu iz ljubezni do bližnjega, da mu dajo zgled in mu pokažejo dejanski, da je mogoče živeti in sicer srečno živeti brez alkohola; drugi, ubogi, pa zato, da se povrne zopet mir, zadovoljnost, in deloma tudi blagostanje v njihove družine. Ne premišlujmo dolgo, ampak storimo, kar jih je storilo milijone drugih — sebi in bližnjemu v prid!

Delavske drobtine.

Delavski shod je jutri ob 9. uri dopoludne v tukajšnjem „Katoliškem domu“. Na dnevnem redu je volivna pravica.

Sestanek zaupnikov ljubljanskega kršč. soc. delavstva, ki se je vršil pretekli četrtek v „Katol. domu“, je z radostjo sprejel na znanje izjavo poslanca dr. Šusteršiča, da prej ne bo m'ru, predno se ljudstvu ne razsiri volivna pravica. Tudi v Ljubljani se prične ljudsko gibanje za volivno pravico.

Shod delegatov zveze okrajnih bolniških blagajn za Štajersko in Koroško vršil se je v Gradcu 15. julija t. l. Občni zbor zveze okr. bolniških blagajn v Trstu za Primorsko, Dalmacijo in Kranjsko vrši se pa običajno meseca novembra ali decembra menda zato, da na občne zборе ne morejo prihajati odposlanci okrajnih bolniških blagajn iz Dalmacije, ki se nahajajo v hrvaških rokah.

Število rudarjev na svetu. V oficijelnem letnem poročilu, ki ga izdaje angleški profesor Le Neve Foster, navedeno je, da je bilo l. 1900. na vsem svetu 4,475.355 rudarjev. Na svet pod angleško krono samo odpade 2,883.200 rudarjev. Od teh jih je na Angleškem (Angleško, Skotsko in Irsko) 90.412, drugi odpadejo na kolonije. Na drugem mestu je Nemčija z 733.683, nadalje Zjedinjene države s 500.000, Francoska s 309.815, Rusija z 286.883, Avstrija z 226.330, Belgija z 171.467, Japonska s 119.667 in Italija z 102.789 rudarji. Ostale države imajo manjše število rudarjev kakor 100.000.

Zadružna tiskarna v Ljubljani

Stari trg št. 19

priporoča

najnovije vizitnice, koverta s firmo, naslovna pisma ter vsa v to stroko spadajoča dela.

Novo urejena

prva hrvaška tovarna žaluzij, rolet, lesenih in železnih zatornic (žaluzij) in kartonažev

G. Skrbič

Ilica 40 Zagreb Ilica 40

ustanovljena 1889

priporoča svoje na glasu solidne, točne in cenene

domače proizvode

odlikovane z največjimi odlikovanji.

Moderni stroji! Brez konkurence!

Ceniki gratis in franko. 14 12-5

Popravila točno in ceneno.

Pozor! Pozor!

Prijatelj, ako hočeš najcenejše in najprijetnejše vino piti, tedaj se potruji v gostilno na Francovo nabrežje, kjer ga toči

Josip Maček

po sledečih cenah: 9 x-24

Istrijansko , belo, liter po	28 kr.
Oviček „ „	32 „
Bizelsko „ „	36 „
Rebula „ „	40 „
Refoško „ „	48 „

Čez ulico točijo se zgoraj navedena vina pri litru 2 kr. ceneje.

Opozarjam Te pa posebno, da se tam dobi **črni istrijaneč po 24 kr. liter**, kateremu je vsaka konkurenca izključena, bodisi po kakovosti ali po ceni.

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo

Josip Weibl

nasl. tvrdke J. Spreitzer

Slomškove ulice št. 4

priporoča sl. občinstvu in preč. duhovščini svojo

izborna urejeno delavnico

v kateri izdeluje 7 49-24

žično omrežje na stroj, ohajilne mize, ograje pri spomenikih in na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata umetno in preprosto izdelana, balkone, verande, paviljone, stolpne križe, štedilnike itd. itd.

Specijaliteta: Valjični zastori — Železne konstrukcije — Vodne sesalke Napeljevanje vodovodov.

Napravlja troškovnike in načrte po poljubnih risbah v različnih slogih in pošilja poštne prosto.

Vse poprave

izvršuje najvestnejše in zanesljivo po najnižji ceni.

Cene so primerne solidnemu delu dokaj nizke.